

Vine turneul...

Parafrazînd pe un teoretician al „artei” militare, putem afirma și noi că turneul e, de fapt, continuarea spectacolului de la sediu — în alte condiții. *Este sau trebuie să fie?*

Cînda — cu decenii în urmă, multe teatre bucureștene considerau adevărate „probe de foc” întîlnirea cu spectatorii din unele orașe de provincie (de pildă, chiar marile vedete se emoționau la gîndul confruntării cu celebra „galerie” de elevi și studenți de la Iași). Desigur, existența numeroaselor teatre provinciale, televiziunea, au făcut poate ca tensiunea emoțională a publicului provincial să fi scăzut. Dar numai din această cauză?

Există turnee prestigioase, organizate cu seriozitate, mergînd pînă la asigurarea celor mai neînsemnate (aparent) amănunte. Teatrul Național din București a făcut, de curînd, mai multe deplasări cu *O scrisoare pierdută*, în condiții de premieră. Succesul a fost cel scontat. Iar publicul provincial s-a întîlnit cu marile personalități ale teatrului românesc contemporan. Exemplul nu e cu totul singular. Se mai poate aminti și *Tango-ul* Teatrului Mic, *Opinia publică* de la Comedia. De ce exemplele sînt numai cîteva? De ce nu putem cita mai multe succese de prestigiu? Pentru că, să o spunem sincer, accentul cade în ultima vreme pe latura comercială — pe planul financiar — pe „pla-

nul de casă”. Un teatru își face, aprioric, anume socoteli, și nu totdeauna nejustificate. Se caută o piesă cu puține personaje, de succes imediat, fără pretenții... *Cînd luna e albastră* e un astfel de exemplu „ideal”... Cu „puțin” se realizează „mult”... Să criticăm teatrul? Nu putem să o facem, prefăcîndu-ne a uita de tracasantul buget al unui turneu, țînd seama de capacitatea mică a sălilor, de cheltuielile legate de deplasare — cazare, diurnă etc., etc. ... Un spectacol de „mare montare” ar fi deficitar. Vor putea, oare, pleca în turneu *Danton*, *Chirița*, *Galy Gay*, *Nepotul lui Rambeau* (cu dificultățile sale tehnice), spectacole care solicită orchestre, figuranți, numeroase decoruri?... Aproape imposibil... Vagoanele, locația C.F.R., chiria, etc. ... toate acestea ar atîrna hotărîtor în balanța unei decizii... Și atunci? Să poftescă provincialii în Capitală, sau să aștepte „uzarea” spectacolului, pînă cînd îl va prelua televiziunea. Aceasta e, îmi face impresia, unica soluție și propunere. Am văzut recent bugetul unui teatru bucureștean care-și propune un turneu dintre cele pe care obișnuim a le numi „de prestigiu”... Se prevedea la capitolul încasări o rețetă maximă. Și totuși, bilanț: încasări 100.000 — cheltuieli 130.000! Să se renunțe, deci — la ce? La orchestră, la numere de balet, la colaboratori? Ce ar rămîne? Ar

fi ca în anecdota cu clătițele, în care făina e înlocuită cu mălai, laptele cu apă, dulceața cu cartofi...

Poate că, totuși, unele inițiative *novatoare*, și în acest domeniu, nu sînt de negîndit. Un regim preferențial, de pildă, pentru transporturile C.F.R., mai grabnica utilare a teatrelor bucureștene cu mijloace auto (autobuze pentru actori — camioane pentru decor) ar da rezultate practice dintre cele mai fericite. Se mai găsește loc și pentru alte inițiative. Și nu puțin. Poate doritele (atît de mereu doritele) colaborări artistico-tehnicofinanciare se vor realiza într-o zi pentru rezolvarea acestor „nepotriviri” care stau încă în calea difuzării largi a valorilor de artă. Socotim că sînt dificultăți ce vor fi învinse... Și sperăm să le vedem învinse. Aflăm, de altfel, că există în perspectiva forurilor de resort din C.S.C.A. ideea de a subvenționa unele turnee de interes național... Aplaudăm ideea și așteptăm concretizarea ei; ea e merită să refacă, și în acest sector, punctele între Capitală și provincie.

Am stat de vorbă, înainte de a așterne pe hîrtie aceste gînduri, aproape cu toți directorii teatrelor bucureștene. Evident, toți mi-au răspuns că ar dori să întreprindă turnee dacă... condițiile financiare... poate... Pînă atunci, proiectele se restrîng tot la comedioare cu cît mai puține personaje, cu

un singur decor minim (eventual paravane)...

— Până una alta, privirile se îndreaptă către litoral, unde teatrele speră să-și facă planul, dar, de ce să nu recunoaștem, și cura helio-marină!... În țării? Ce spectacole sînt destinate să vadă orașelele mici — fără teatre de stat — rămase în „grija” doar a unor mici formații muzicale, în care, cel mai adesea, renumele vedetei de pe afiș rămîne undeva pe drum... O.S.T.A. va fi, oare, ocupată cu Benny Goodman, un an întreg? Care să fie relațiile și obligațiile acestei instituții față de mișcarea teatrală națională? Cea de simplă planificatoare (care de multe ori a dus la situația că trei teatre din provincie se află în aceeași săptămînă în București, sau la întîlnirea în cîte un mic orașel a cîtorva turnee)?...

— Deci? Perspective sumbre? Personal sînt convins că nu. E nevoie doar de un efort — nu atît de mare cît pare, de puțină bunăvoință, de înțelegere multă și... atît.

— Desigur, se pot scrie multe și despre turneele teatrelor din provincie în Capitală. Unele de prestigiu — ca ale Naționalelor din Iași, Craiova, Cluj, ca ale Timișoarei, Pietrei Neamț etc. etc. Cum ne vizitează celelalte teatre? Vin ele numai cu spectacole caracteristice pentru teatrul respectiv? Sau aduc numai o fa-

țetă publicitară (rezultat al unor colaborări cu creatori bucureșteni) care ascunde, deseori, o activitate mediocră la sediu? Aceasta e o altă problemă; poate o vom discuta altă dată.

— Pînă atunci, să sperăm că lucrurile nu se vor mai petrece ca în dialogul de mai jos (a cărui sursă de inspirație este — din păcate — foarte aproape de realitate), dialog în care auzim următoarele, înainte de un turneu:

— Ce facem, luăm și palatul?

— E greu. Suie-l în vagon... Coboară-l din vagon... Se și degradează. E poleit... Luăm numai o parte...

— Fără ziduri! Fără pădure. Îți dai dumneata seama? Îi zboară toate frunzele!... Anul trecut, în gară la Bușteni, băieții au uitat, la descărcat, un brad... Noroc că era pădurea adevărată aproape... Eu zic să luăm numai un tufiș... Și nu mai cărăm nici spada. Băiatul e voinic. Își face treaba și cu un pumnal.

— Și mai e ceva. Balconul. Nu încape pe ușa vagonului... Nu s-ar putea numai o fereastră?...

— Încercăm. În loc să se cațere pe scara de frînghie, sare pe fereastră. Scăpăm și de scară. Avem loc de o damigeană, că tot trecem pe la Focșani.

— Și eu aș avea o rugă-

— Spune, draguță...

— Știi, joc pe un bătrîn... Barbă lungă... Vară... Cald. Vagon... N-aș putea să-l joc numai cu cioc sau cu favorite?...

— Dar epoca...

— Stilizăm... O perucă ajunge!...

— Stați. Orchestra... Nu vor să meargă. Au vara angajament la grădină. Cică nu rentează...

— Știa, parcă, cineva din băieți să cînte la acordeon... Să-l învețe Titi refrenul și îl băgăm la „figurație specială”. Pentru un pol, asta cîntă și la cimpoi scoțian.

— Și figurația de la bal?

— Pe mine mă întrebî?... Dă-i rolul baronului lui Tică, fă-l marchiz pe Fănică, și duce... Da... Să țină Costică zece minute reflectorul și apoi să-l facă pe ducele. L-am văzut eu atunci la reuniune... Are ținută.

— Și contesele? Miți cabiniera și Leontina... Spune-le să stea cu fața la fundal...

— Merge?

— Nu-mi fă greutate. Mă ajuți în muncă, sau cauți „note” pentru gazetă? Nu luăm sufler. „Ce se sare nu se fluieră”. Și nu uita, spune băieților să dea bătaie sim-bă-tă. Să tragă un „rasol” de jumătate de ceas. Vrea lumea să prindă „Răzbu-nătorii”... Că dacă îi scapă, devin și ei... răzbu-nători!

A. P.

